

Förslag på nya fördelningsnycklar för brottsofferjourerna i Stockholms stad 2016

Uppdrag

Under 2014 påbörjades en utredning om hur bedömningsgrunderna vid bidragsgivningen skulle kunna förändras så att fördelningen av medel kan grundas i någon lämplig fördelningsnyckel. I slutet av 2014 fick utredaren¹ i uppdrag (av enhetschef på strategiska enheten) att utreda och ta fram förslag till nya fördelningsnycklar under 2015 inför fördelningen av medel till år 2016.

Bakgrund

I och med att Stockholms stad inte har några egna brottsofferjourer har man i staden valt att fördela verksamhetsbidrag till de fyra brottsofferjourer som finns i kommunen. Enligt Socialtjänstlagen kap 5 paragraf 11 ingår det i socialnämndens uppgifter att verka för att den som utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp. Se bilaga 1.

Brottsofferjourernas riksförbund

Utredaren träffade under februari 2014 representanter från Brottsofferjourernas Riksförbund. På mötet diskuterades hur man mest rättvist fördelar bidrag mellan jourer. Om man använder fördelningsnyckeln ”antalet ärenden” finns en risk att man premierar de föreningar som är duktiga på att föra statistik. Man kan uppmuntra till ett felaktigt beteende, dvs. registrera för många ärenden. Riksförbundet är generellt sett positiva till sammanslagningar, men anser att jourerna behöver vara lokaliserade på olika håll. När riksförbundet gör jämförelser mellan brottsofferjourer används enbart befolkningsmängd.

Om en satsning ska göras anser de att det finns behov av en starkare jour i innerstaden, och riksförbundet kommer att stötta en sådan utveckling i så fall. De ser gärna en sammanslagning av Västerort

¹ Utredaren under 2014 fram till och med augusti var Therese Thorell. Fr.o.m. september 2014 var utredaren Nina Ström. Biträdande enhetschef var fram till februari 2015 Ritva Gonzalez. Därefter är chefen för strategiska enheten Tina Heinsoo chef över OF-gruppen.

och Spånga-Kista. Riksförbundet förmedlade dock att de inte kan uttala sig om hur man ska bedöma nivån på bidrag.

Det finns idag cirka 90 brottsofferjourer i Sverige.

Brottsofferjourernas Länsförbund Stockholm-Gotland

Under september 2014 träffade utredaren och biträdande enhetschef ordföranden i Brottsofferjourernas länsförbund Stockholm-Gotland samt ordföranden i brottsofferjouren Innerstaden-Lidingö. Ämnet för mötet var vilka fördelningsnycklar som är lämpliga, hur det ska lösas på bästa sätt samt om det är förvaltningen eller regionförbundet som ska sköta fördelningen.

Vid ett nytt möte i april 2015 träffade utredaren och chefen för strategiska enheten ordföranden i länsförbundet. Vid mötet presenterade ordföranden brottsofferjourernas arbete, organisation och bidrag. I övrigt diskuterades samma frågor som vid mötet i september. Ordföranden förordade att fördelningsnyckeln skulle vara befolkningsmängden, såsom de flesta kommuner i Sverige fördelar efter.

Ordföranden i länsförbundet visade statistik från 2013 över de kommunbidrag per invånare som finns i Stockholms och Gotlands län. I Stockholms stad var genomsnittet 2,33 kr per invånare (år 2014 var det 2,25 kr per invånare). Kommunerna Tyresö och Haninge låg högst på ca 4 kr/invånare. Därefter kom Botkyrka med 3,48 kr/invånare. Ett flertal kommuner hade ett bidrag på ca 3 kr/invånare. Ett antal kommuner, t.ex. Danderyd, Lidingö, Vallentuna, gav ett lägre bidrag än 1 kr/invånare. Riksförbundet rekommenderar 6 kr/invånare ur ett nationellt perspektiv, dock 4 kr/invånare i kommuner med ett större invånarantal.

Ett förslag till lämpliga fördelningsnycklar för 2016 från Länsförbundet presenteras i bilaga 3.

Nuvarande fördelning

Sedan lång tid (sedan år 2002) har brottsofferjourerna i staden haft lika mycket i verksamhetsbidrag oavsett antal invånare, antal anmälda brott eller antal ärenden. I samband med sammanslagningen av Farsta och Skärholmen till Södra Stockholm dubblerades bidraget från 410 000 till 820 000 kr för den nya brottsofferjouren 2015.

Med utgångspunkt i nuvarande bidrag och antalet invånare i jourens upptagningsområde (2014-12-31) går det att se hur olika fördelnings sättet slår mot de olika brottsofferjourerna.

Jour	Invånare	Bidrag 2015	Bidrag/inv.
Innerstaden- Lidingö	335 123	410 000 kr	1,22
Spånga-Kista	87 910	410 000 kr	4,66
Södra Stockholm ²	343 753	820 000 kr	2,38
Västerort	145 203	410 000 kr	2,82
Hela staden	911 989	2 050 000 kr	2,25

Alternativa fördelningsnycklar

Det finns ett flertal sätt att fördela medel till brottsofferjourerna på. Förvaltningen har valt ett par alternativa modeller som man anser mer lämpliga än andra. I samtliga fall utgår förvaltningen vid att det totala bidraget är detsamma år 2016 som år 2015, dvs. 2 050 000 kr. Förvaltningen har valt bort ”antalet ärenden” som fördelningsnyckel motiverat med att jourerna lägger ner olika mycket tid på att registrera ärendena, det är inte en helt entydig och jämförbar uppgift. Däremot är invånarantal och antalet anmälda brott faktiska uppgifter.

Ett förtydligande om när polisen fördelar ärenden till brottsofferjourerna. Det är alltid bostadsorten för brottsoffret som gäller, så om polisen skulle sortera ett ärende fel (händer emellanåt) så skickas det alltid till rätt jour direkt. Centralt är att den brottsdrabbade ska ha geografisk närhet till jouren så att denne lätt kan ta sig dit, i de fall telefonsamtal inte räcker.

Uppgift om antal brott i staden 2014 fördelat på brottsofferjourer:

Brottsofferjour	Anmälda brott
Innerstaden-Lidingö	94 718
Spånga-Kista	16 322
Södra Stockholm	64 144
Västerort	20 643
Hela staden	195 788

Alternativ 1 – Enbart invånare

Den enklaste modellen. Majoriteten av kommunerna använder sig av denna fördelningsnyckel. Det är också denna modell som riks- och länsförbundet använder vid jämförelser av jourernas bidrag.

Alternativ 2 – ½ invånare och ½ antalet brott

Denna modell tar både hänsyn till antalet medborgare och antalet anmälda brott. Anmälda brott där det kan finnas enskilda brottsutsatta gäller, i enlighet med brottsbalken och lagen om kontaktförbud. Antalet brott skiljer sig från kommun till kommun, motsvarande gäller för stadsdelsförvaltningar.

Alternativ 3 – Hälften fördelas jämnt, hälften invånare

Denna modell fördelar halva bidraget jämnt över de fyra jourerna, vilket kan ses som ett sätt att täcka basen i jourernas arbete, dvs. alla har vissa utgifter oavsett befolkningsunderlag. Den andra halvan fördelas utifrån invånarandel.

Se bilaga 2 för att se samtliga förslagna alternativ.

Jämförelse mellan alternativen

Oavsett vilket alternativ som väljs blir det stora förändringar för de fyra brottsofferjourerna, olika mycket beroende på vilken modell staden förordar. Jouren Innerstaden-Lidingö får i samtliga fall en ökning av sitt bidrag. De övriga tre jourerna får genomgående en minskning av sina bidrag, olika beroende på vilken modell som väljs.

Förvaltningen anser att bidraget inte bör variera varje år utan bör ligga fast exempelvis tre år i sträck innan bidraget regleras utifrån aktuell statistik.

För att skapa en större långsiktighet i planeringen för brottsofferjourerna kan modellen Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) vara ett alternativ. Modellen kan användas i de fall föreningar och organisationer inte konkurrerar med stadens verksamhetsuppdrag. År 2013 fanns IOP (och liknande avtal) mellan brottsofferjourer och 37 kommuner. I bilaga 4 visas IOP mellan Sigtuna kommun och Norrorts brottsofferjour. Under hösten 2015 skrevs ett IOP mellan Upplands Väsby kommun och en brottsofferjour.

En annan fråga som bör lyftas i detta sammanhang är om stadens bidragsnivå ska ökas. Bidraget har varit detsamma sedan 2008, vilket innebär att bidraget per person de facto minskar varje år p.g.a. befolkningsökningen. Med hänvisning till den statistik om

kommunbidrag i länets kommuner som Länsförbundet har presenterat och det riksförbundet rekommenderar kan det vara lämpligt med en höjning. 2014 hade Stockholm 2,25 kr/invånare. En ökning med 0,25 kr till 2,50 kr/invånare skulle innebära ett bidrag totalt på 2 280 000 kr för 2016, en ökning av det totala bidraget med cirka 230 000 kr. Ett ytterligare ställningstagande skulle kunna vara att på sikt höja bidraget till 3 kr/invånare, vilket skulle innebära en kostnadsökning på cirka 690 000 kr. Förvaltningen anser dock att en sådan ambitionshöjning är lämplig att genomföra först år 2017, när den nya fördelningsnyckeln är genomförd och det går att se hur förändringen har påverkat de berörda brottsofferjourerna.

Synpunkter från brottsofferjourerna

Vid ett möte den 29 maj hade förvaltningen bjudit in samtliga fyra brottsofferjourer som socialnämnden ger verksamhetsbidrag till. Förvaltningen presenterade ett antal olika förslag till fördelningsnycklar och önskade få brottsofferjourernas synpunkter och tankar vid mötet. Skriftliga synpunkter skulle lämnas senast 18 juni.

- Styrelsen för Innerstaden-Lidingö har enhälligt bestämt att de förordar befolkningen som fördelningsnyckel, det mest rimliga alternativet.
- Styrelsen för Västerort anser att fördelningsnyckeln befolkning är att föredra. Det är mest rättvist och det är det flest kommuner använder sig av. Brottslighet är inte ett bra mått.
- Styrelsen för Södra Stockholm förordar antalet ärenden som fördelningsnyckel.
- Styrelsen för Spånga-Kista är missnöjda med det kraftigt sänkta föreslagna bidraget. De anser att bidraget inte kommer räcka till en årslön för sin samordnare och en hyra lokal. De önskar en ny översyn av bidragsfördelningen eller en ökning av den totala summan till jourernas verksamhet.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen anser att det är svårt att göra en rakt igenom rättvis fördelning, men menar att det är nödvändigt då bidraget som fördelas idag inte bygger på någon fördelningsnyckel alls. Brottsofferjourerna får idag ett lika stort bidrag oavsett vilken befolkning, antal ärenden eller antalet anmälda brott de har. Det är dags för ett ställningstagande.

Förvaltningen föreslår att den fördelningsnyckel som bäst fördelar bidragen rättvist är invånarantalet. Ett annat skäl är att det är

lämpligt att stadens fördelning sker på samma sätt som övriga landet, dvs. utifrån befolkningsantalet. Förslaget bör genomföras i samband med fördelningen av verksamhetsbidrag till brottsofferjourerna år 2016.

Brottsofferjour	Bidrag 15	Förslag 16	Skillnad
Innerstaden- Lidingö	410 000	753 000	+343 000
Spånga-Kista	410 000	199 000	-211 000
Södra Stockholm	820 000	773 000	-47 000
Västerort	410 000	326 000	-84 000
Hela staden	2 050 000	2 050 000	0

Förvaltningen anser att det inför 2017 års verksamhetsbidrag är lämpligt att se över om ambitionsnivån på bidraget per invånare är tillräcklig som den är idag eller om den bör öka.

Om brottsofferjourerna inför 2017 kommer att visa intresse för IOP (Idéburet offentligt partnerskap) anser förvaltningen att socialnämnden ska ställa sig positiv till en sådan diskussion.

Bilagor

Bilaga 1: SoL kap 5 paragraf 11

Bilaga 2: Förvaltningens förslag till alternativa fördelningsnycklar